

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه اصفهان
دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی
گروه تربیت بدنی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی

مقایسه هوش هیجانی فوتبالیست‌های نخبه مرد آسیب‌دیده و آسیب‌ندیده

استان یزد

استاد راهنما:

دکتر رضا مهدوی‌نژاد

استاد مشاور:

دکتر احمد رضا موحدی

پژوهشگر:

مصطفی خلیلی صدرآباد

تیرماه ۱۳۹۰

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات،
ابتکارات و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع
این پایان نامه متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان
دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی
گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی آقای مصطفی خلیلی تحت عنوان

مقایسه هوش هیجانی فوتبالیست‌های نخبه مرد آسیب‌دیده و آسیب‌ندیده استان یزد

در تاریخ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه به تصویب نهایی رسید.

امضاء	با مرتبه ی علمی استادیار	استاد راهنمای پایان نامه دکتر رضا مهدودی نژاد
امضاء	با مرتبه ی علمی استادیار	استاد مشاور پایان نامه دکتر احمدرضا موحدی
امضاء	با مرتبه ی علمی استادیار	استاد داور داخل گروه دکتر مریم نزاکت حسینی
امضاء	با مرتبه ی علمی استادیار	استاد داور خارج از گروه دکتر سالکی

امضای مدیر گروه

تقدیر و شکر

سپاس فراوان خداوند دانی و دانایان را که موہبت ساگردی و علم آموزی را بہ من عطا فرمود تا بتوانم در مسیر پر افتخار کسب علم و دانش قدمی هر چند کوچک بردارم. در اینجا لازم می دانم بہ مصداق آیہ شریفہ «من لم یسکر المخلوق لم یسکر الخالق» مراتب قدر دانی خود را از محضر کلیہ اساتید ارجمندی کہ افتخار ساگردیشان را داشته ام اعلام نمایم بالخصوص استاد ارجمند جناب آقای دکتر مهدوی نژاد کہ انجام این تحقیق را مرہون ارشاد و راهنمایی های استادانہ ایشان بودہ، ہمچنین جناب آقای دکتر موحدی کہ سلوک علمی ایشان، ہموارہ الہام بخش من بودہ است.

تقدیم بہ:

دست های پینه بسته ی پدر دلسوز و فداکار و مهربانم که رنج آموختنم بردوش اش بود و تحسین آموزگار زندگیم بود و اکنون نیز سایه ی عشق و محبت های بی دریغ او بجز به بخت بر طراوت و زیبایی زندگی ام می افزاید.

مادرم، که سکنجہ ی پنهان سکوتش را جز با من نمی کشاید، حضورش حیاتم را گواہی می دهد و در یاد خلسه آور او خاطرات ناخوشایندم را از یاد می برم.

و، همسر عزیزم که گرمی هر امید من و مخاطب هر نوشته ی من است. یادش را چه با دیدنش و چه با ندیدنش، در عمق فرو بسته و پاک نوشتنم، در قالب از عزیزترین و ناب ترین تکه های جانم حفظ می کنم.

چکیده:

هدف از انجام این پژوهش، مقایسه هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده و آسیب ندیده استان یزد بود. روش تحقیق این پژوهش، توصیفی از نوع علی - مقایسه ای است. در این تحقیق نمونه برابر با جامعه در نظر گرفته شده است که شامل ۲۸۶ نفر بودند که در قالب ۱۳ تیم در لیگ دسته یک استان یزد فعالیت دارند. به منظور گردآوری اطلاعات، از دو پرسشنامه ی هوش هیجانی و آسیب دیدگی و یک فرم اطلاعات عمومی استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی (تی مستقل) استفاده شده است.

برخی از یافته های این پژوهش حاکی از آن است که: ۸۵/۶ درصد فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد دارای سابقه آسیب دیدگی بودند، در حالیکه ۱۴/۴ درصد آنها آسیب دیدگی را تجربه نکرده اند.

بین هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه آسیب دیده و آسیب ندیده استان یزد در سطح $p < 0.05$ تفاوت معنی داری وجود داشت. هم چنین به نظر می رسد، در بررسی هوش هیجانی فوتبالیست های آسیب دیده و آسیب ندیده، می توان بیان داشت که فوتبالیست های آسیب دیده از امتیاز هوش هیجانی پایین تری نسبت به فوتبالیست های آسیب ندیده برخوردارند.

نتیجه گیری، با توجه به پایین بودن سطح هوش هیجانی در فوتبالیست های آسیب دیده، افزایش سطح هوش هیجانی این جامعه می تواند در کاهش میزان آسیب دیدگی موثر باشد.

واژه های کلیدی: آسیب ورزشی، فوتبالیست نخبه آسیب دیده، هوش هیجانی،

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول : مقدمه و معرفی

- ۱-۱- مقدمه ----- ۱
- ۲-۱- شرح و بیان مسأله ----- ۲
- ۳-۱- اهمیت و ارزش پژوهش ----- ۴
- ۴-۱- اهداف تحقیق ----- ۵
- ۵-۱- سوالات تحقیق ----- ۵
- ۶-۱- تعاریف نظری واژه ها و اصطلاحات ----- ۵
- ۷-۱- تعاریف عملیاتی ----- ۶

فصل دوم : پیشینه های تحقیق

- ۱-۲- مقدمه ----- ۷
- ۲-۲- تاریخچه هوش هیجانی ----- ۹
- ۳-۲- مفهوم هوش ----- ۱۱
- ۴-۲- مفهوم هیجان ----- ۱۳
- ۵-۲- تعاریف هوش هیجانی ----- ۱۵
- ۶-۲- توانایی ها و مهارت های تشکیل دهنده ی هوش هیجانی ----- ۱۷
- ۷-۲- مجموعه مهارت ها و شاخص های هوش هیجانی ----- ۱۸
- ۸-۲- پاسخ های روانشناختی به آسیب دیدگی ----- ۲۰
- ۹-۲- پیشینه ی مطالعه پیرامون هوش هیجانی در ایران و جهان ----- ۲۳
- ۱۰-۲- پیشینه ی مطالعه پیرامون آسیب دیدگی در ایران و جهان ----- ۲۵
- ۱۱-۲- جمع بندی پیشینه ی پژوهش ----- ۲۸

فصل سوم : روش شناسی تحقیق

- ۱-۳- مقدمه ----- ۳۰
- ۲-۳- روش تحقیق و چگونگی اجرا ----- ۳۰
- ۳-۳- جامعه آماری ----- ۳۱
- ۳-۳-۱- نمونه آماری ----- ۳۱

۳۱	۴-۳- متغیرهای تحقیق
۳۲	۵-۳- ابزارهای اندازه گیری
۳۲	۶-۳- پایایی پرسشنامه هوش هیجانی
۳۳	۷-۳- پایایی و روایی پرسشنامه هوش هیجانی و آسیب دیدگی توسط محقق
۳۳	۸-۳- نحوه امتیازگذاری پرسشنامه هوش هیجانی
۳۴	۹-۳- روش گردآوری اطلاعات
۳۵	۱۰-۳- روش های آماری
۳۵	۱۱-۳- ملاحظات اخلاقی

فصل چهارم : یافته های تحقیق

۳۶	۱-۴- مقدمه
۳۶	۲-۴- بخش اول- تحلیل توصیفی اطلاعات مربوط به متغیرهای جامعه شناختی
۵۰	۳-۴- تحلیل توصیفی و استنباطی سؤال ها و فرضیه های تحقیق
۵۱	۴-۳-۱- بخش دوم- آزمون سؤال ها و فرضیه تحقیق

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری و پیشنهادات

۵۴	۱-۵- مقدمه
۵۴	۲-۵- خلاصه تحقیق
۵۶	۳-۵- بحث و نتیجه گیری
۵۸	۴-۵- تفسیر نهایی و پیامدها
۵۹	۵-۵- محدودیت ها
۵۹	۶-۵- پیشنهادهای برخاسته از تحقیق
۵۹	۷-۵- پیشنهادهایی برای محققین
۶۱	پیوست ها
۷۰	منابع و مأخذ
۷۵	چکیده انگلیسی

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۲ : ابعاد هوش هیجانی از نظر دانیل گلن	۱۵
شکل ۱-۴ : درصد بین فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد	۳۷
شکل ۲-۴ : درصد قد فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد	۳۸
شکل ۳-۴ : درصد وزن فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد	۳۹
شکل ۴-۴ : درصد مقطع تحصیلی فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد	۴۰
شکل ۴-۵ : درصد رشته تحصیلی دانشگاهی فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد	۴۱
شکل ۴-۶ : درصد سابقه ورزشی فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد	۴۲
شکل ۴-۷ : درصد آسیب در اندام های آسیب دیده فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد	۴۳
شکل ۴-۸ : درصد میزان شیوع آسیب در اندام های آسیب دیده فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده استان یزد	۴۴
شکل ۴-۹ : درصد میزان شیوع آسیب در اندام های آسیب دیده فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده استان یزد	۴۵
شکل ۴-۱۰ : درصد میزان شیوع آسیب در اندام های آسیب دیده فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده استان یزد	۴۵
شکل ۴-۱۱ : میزان شیوع آسیب های بینی در فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده استان یزد	۴۶
شکل ۴-۱۲ : میانگین هوش هیجانی در فوتبالیست های آسیب دیده و ندیده نخبه مرد استان یزد	۴۷

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
۲-۱ اطلاعات مربوط به مطالعات صورت گرفته در رابطه با وقایع گذشته زندگی و آسیب‌های ورزشی	۲۸
۳-۱ راهنمای نمره‌گذاری سؤالات و مقیاس‌های هوش هیجانی	۳۴
۳-۲ معرفی برخی شاخص‌ها در آزمون هوش هیجانی	۳۴
۴-۱ توزیع فراوانی و درصد بین فوتبالیست‌های نخبه‌مرد استان یزد	۳۶
۴-۲ توزیع فراوانی و درصد قد فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۳۷
۴-۳ توزیع فراوانی و درصد وزن فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۳۸
۴-۴ توزیع فراوانی و درصد مقطع تحصیلی فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۳۹
۴-۵ توزیع فراوانی و درصد رشته تحصیلی دانشگاهی فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۴۰
۴-۶ توزیع فراوانی و درصد سابقه ورزشی فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۴۱
۴-۷ توزیع فراوانی و درصد آسیب فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۴۲
۴-۸ میزان شیوع آسیب در اندام‌های آسیب‌دیده فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۴۴
۴-۹ میزان شیوع آسیب بینی در فوتبالیست‌های نخبه‌ی مرد آسیب‌دیده استان یزد	۴۶
۴-۱۰ آماره‌های توصیفی هوش هیجانی کل فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۴۷
۴-۱۱ آماره‌های زیرمؤلفه‌های هوش هیجانی کل فوتبالیست‌های نخبه‌استان یزد	۴۸
۴-۱۲ آماره‌های زیرمؤلفه‌های هوش هیجانی به تفکیک فوتبالیست‌های نخبه‌مرد آسیب‌دیده و ندیده استان یزد	۴۹
۴-۱۳ نتایج آزمون t مستقل در مورد مقایسه میانگین هوش هیجانی فوتبالیست‌های نخبه‌مرد استان یزد	۵۳

فصل اول

طرح تحقیق

۱-۱- مقدمه

امروزه روان شناسان علاوه بر توجهی که به تفاوت افراد از لحاظ هوش عملی دارند، هوش عاطفی را نیز به عنوان یک تفاوت عمده بین شخصیت های مختلف قلمداد می کنند. به طوری که افراد مختلف ممکن است از لحاظ بهره ی هوش هیجانی متفاوت از یکدیگر باشند و این تفاوت به شیوه های گوناگون در زندگی آنها نمود پیدا کند. کارکرد ها و عملکرد های افراد به دلیل داشتن درجه هوش هیجانی متفاوت بوده و کل زندگی آنها را تحت الشعاع خود قرار می دهد (فارابی اصل، ۱۳۸۵).

در این پژوهش مباحث به دو دسته تقسیم می شوند. نخست مباحث مربوط به هوش هیجانی و بعد از آن رابطه ی آنها با ورزش و ورزشکاران بررسی می شود.

یکی از پدیده هایی که در دهه ی اخیر مورد استقبال زیادی قرار گرفته است، پدیده ی هوش هیجانی می باشد، دلیل این امر توانایی فرضی هوش هیجانی بالاتر در حل بهتر مسائل، کاستن از میزان تعارضات بین آنچه که انسان احساس می کند با آنچه که فکر می کند، یا همان تقابل قدیمی عقل و دل و مشاهده زندگی شاد و موفقیت آمیز کسانی بوده که از تحصیلات عالی برخوردار نیستند، ولی به دلیل هوش هیجانی بالابه این خوشبختی دست یافته اند. پژوهش های متعددی نشان داده است که هوش هیجانی می تواند سبب افزایش میزان سلامتی، رفاه، ثروت، موفقیت، عشق و شادی گردد (برکتین، ۱۳۸۴).

۱-۲- شرح و بیان مسأله پژوهشی:

در دهه ی اخیر شاهد ظهور و گسترش بی سابقه ی تحقیق های علمی در مورد هیجانان و عواطف مختلف (عشق، ترس، نفرت و...) می باشیم. علت این توجه ویژه را شاید بتوان بیش از هر چیز، حساسیت و اهمیت نگران کننده این موضوع در سالیان اخیر دانست. روزگاری که در آن هیجانان لجام گسیخته ایی همچون خشونت و خودخواهی در افراطی ترین شکل ممکن نمایان شده و چارچوب های اخلاقی و انسانی رابه شدت متزلزل ساخته است. طرز برخورد هر شخص در زندگی از ظرفیت های احساسی و زیر بنایی نشأت می گیرد و توانایی برای کنترل عواطف و احساسات در شخصیت هر فرد ریشه دارد (پروین، ۱۳۸۱).

شاید شما هم شاهد نا کامی خیلی از ورزشکاران که در حین مسابقه نتوانسته اند مهارت های تکنیکی خودشان را به نمایش بگذارند بوده اید، فکر می کنید چرا دو ورزشکاری که به طور نسبی از لحاظ توانایی های جسمانی و تکنیکی در یک سطح هستند در لحظه های حساس مسابقه یکی بهتر و دیگری نه چندان خوب ظاهر می شود؟ به نظر می رسد یکی از این عوامل ضعف در شناخت عوامل روانشناختی باشد.

اکبر زاده (۱۳۸۳)، می نویسد: "توجه به هیجان ها و کاربرد مناسب آنها در روابط انسانی، درک احوال خود و دیگران، خویشتنداری و تسلط بر خواسته های آنی، همدلی با دیگران و استفاده مثبت از هیجان هادر تفکر و شناخت موضوع، همان هوش هیجانی می باشد که ابتداء در سال ۱۹۹۰ توسط سالووی^۱، استاد دانشگاه ییل و همکارانش عنوان گردید و همچنان بحث و تحقیق در مورد آن ادامه دارد".

هوش هیجانی (عاطفی) توانایی مهار کردن تمایلات عاطفی و هیجانی خود است و باعث درک خصوصی ترین احساسات دیگران و ارائه ی یک رفتار آرام و سنجیده در روابط انسانی با دیگران است. این توانایی باعث حفظ روابط ارزشمند انسانی می گردد. ویژگی های هوش هیجانی همچون درک، توصیف، فهم و مدیریت احساس، موجب مقابله ی کارآمد افراد با استرس های روزانه و اتفاقات مهم زندگی می شود و نتایجی همچون سلامت روانی، کیفیت مطلوب روابط، رضایت شغلی، رضایت تحصیلی و سلامت بدنی را در پی دارد (فرگاس^۲، ۲۰۰۱).

^۱ Salloy

^۲ Forgas

بارسید در سال (۱۹۹۸)، در زمینه ی هوش هیجانی بر روی نمونه ای از دانشجویان تحقیق کرد و نتیجه گرفت که گروه های امید وار و شاد که فعالیت ورزشی دارند، بیشتر با یکدیگر همکاری می کنند و از هوش هیجانی بیشتری برخوردارند (بارسید^۱، ۱۹۹۸).

در تحقیقی که توسط سیاروچی و همکاران انجام شد، نشان داده شده است که بعضی از اشکال هوش هیجانی، افراد را در برابر استرس مصون می دارد. ولی بعضی از اشکال آن مثل مهارت خود کنترلی هیجانی با افسردگی رابطه ی مثبت داشته و افرادی که از مهارت خود کنترلی هیجانی برخوردارند، ناامیدی بیشتری را گزارش کرده اند (سیاروچی و همکاران، ۲۰۰۲).

زاسکوا^۲ و همکارانش (۲۰۰۳)، نشان دادند که ورزشکاران موفق، مستعد داشتن توانایی ها و استعداد های ویژه در هوش هیجانی اند که آنها را قادر به انجام کارهای بزرگ می کند.

در مطالعه ای دیگر دان^۳ و همکارانش (۲۰۰۷)، نشان دادند افرادی که دارای هوش هیجانی بالاتر هستند پیش بینی های دقیق تری از پاسخ های مؤثرتر برای رخداد های ورزشی آینده دارند.

اکسترمر^۴ و همکاران در سال (۲۰۰۷)، طی بررسی خود مطرح نمودند، نوجوانانی که در رابطه با شناخت هیجانهای خود دچار مشکل هستند و توانایی های لازم را برای تنظیم هیجانهاشان ندارند، در شرایط پر استرس از کنترل خوبی برخوردار نبوده، ماهیت استرس را با شدت بالاتری درک می نمایند و از سازگاری روان شناختی کمتری برخوردارند.

هم چنین در مطالعه ای که باستیان^۵ و همکاران در سال (۲۰۰۵)، انجام دادند، مشخص گردید که هوش هیجانی بالا در نوجوانان با ارتباط بهتر با همسالان، ثبات عاطفی، شبکه های اجتماعی قوی تر، رابطه مستقیم و با نا سازگاری هایی همچون اعتیاد، مصرف الکل و فرار از منزل رابطه ی عکس دارد.

پژوهش های صورت گرفته در زمینه ی هوش هیجانی با مؤلفه های سلامت روانی نشان داده اند که این سازه با سلامت روانی، شناسایی محتوای هیجان ها و توان همدلی با دیگران (مایر^۶ و سالووی، ۱۹۹۰، ۱۹۹۳، ۱۹۹۷)، سازش اجتماعی و هیجانی (سالووی مایر، ۲۰۰۲)، بهزیستی هیجانی (مایر، ۱۹۹۶) و رضایت از زندگی (پالمر و

^۱ Barsad

^۲ Zuskova

^۳ Dunn

^۴ Extremera

^۵ Bastian

^۶ Mayer

استاف^۱ (۲۰۰۲)، همبستگی مثبت و با در ماندگی روانشناختی (اسلاسکی و کارترایت^۲، ۲۰۰۲)؛ افسردگی (دادا^۳، ۲۰۰۰) و اختلال های روانشناختی (لان و اسچوارتز^۴، ۱۹۸۷)، همبستگی منفی دارد.

این تحقیق به این منظور انجام می شود تا تاثیر عامل روانشناختی هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه را در آسیب دیدگی آنها بررسی و مقایسه کنند.

۱-۳- اهمیت و ارزش تحقیق

در طی چند سال گذشته، روانشناسان تاثیر عوامل روانشناختی بر آسیب دیدگی ها، مراحل آشفتگی های روانشناختی و ارتباط آن با بیماری های جسمی را بررسی و آزمایش کرده اند (مچالن و هان^۵، ۱۹۹۶).

در ایران تحقیقات محدودی در رابطه با بررسی ارتباط جنبه های روانشناسی و آسیب دیدگی های ورزشی صورت گرفته است. و از آنجا که هوش هیجانی یکی از جنبه های روان شناختی است، ممکن است که پس از عوامل جسمانی که عامل اولیه ی آسیب دیدگی هستند، در آسیب دیدگی های ورزشی نقش داشته باشد.

هوش هیجانی به توانایی فرد برای اکتساب و به کارگیری دانش حاصل از احساسات خود و احساسات دیگران به منظور دستیابی به موفقیت بیشتر و بهره مندی از زندگی کاملتر و سالمتر گفته می شود و به همین دلیل امروزه اهمیت هوش هیجانی بیش از پیش مشخص شده است (گولمن و دانهیل^۶، ۲۰۰۴).

ورزش و به خصوص ورزش های قهرمانی، با خطر و آسیب های گوناگون همراه است و فوتبال به عنوان رشته ی ورزشی گروهی و پر برخورد از این امر مستثنی نمی باشد.

علی رغم بحث های جسمانی و روانشناختی، بسیاری از افراد شرکت کننده در فعالیت های جسمانی، در هر صورت متحمل آسیب دیدگی می شوند. حتی در بهترین شرایط، امکانات و برنامه های سرپرستی شده باز هم خطر آسیب دیدگی وجود دارد. بنابراین شناسایی عکس العمل های روانشناختی نسبت به آسیب ها، مهم و ضروری می باشد.

همچنین از جنبه فراوانی تکرار آسیب در حین فعالیت های تفریحی و ورزش های حرفه ای روشن است که تجزیه و تحلیل عوامل خطر زا به عنوان یک نیاز برای توسعه فرایندهای پیشگیرانه ضروری می باشد و میزان

^۱ Palmer&stough
^۲ Slaski&cartwright
^۳ dawda
^۴ Lane&schwartz
^۵ Mechelen&hane
^۶ Goleman&daniel

اهمیتی که این بررسی در یافتن ارتباط بین این دو دسته عوامل (هوش هیجانی و میزان آسیب) از لحاظ یافتن روابط بین پدیده ها دارد، انجام این تحقیق ضروری است.

۱-۶- اهداف تحقیق :

الف- هدف کلی:

هدف اصلی این تحقیق مقایسه هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده و آسیب ندیده استان یزد بود.

ب-اهداف اختصاصی:

- ۱) تعیین و شناسایی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده.
- ۲) تعیین و شناسایی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب ندیده.
- ۳) تعیین هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده استان یزد.
- ۴) تعیین هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب ندیده استان یزد.
- ۵) مقایسه هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده و آسیب ندیده استان یزد.

۱-۵- سوالاتی تحقیق:

- ۱) شیوع آسیب در فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد چقدر است؟
- ۲) میزان هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه مرد استان یزد چقدر است؟
- ۳) میزان هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده چقدر است؟
- ۴) میزان هوش هیجانی فوتبالیست های نخبه مرد آسیب ندیده چقدر است؟
- ۵) بین فوتبالیست های نخبه مرد آسیب دیده و آسیب ندیده استان یزد از نظر مقدار هوش هیجانی تفاوت آماری معنا دار وجود دارد؟

۱-۶- تعاریف و واژه های کلیدی

تعاریف نظری

۱- هوش هیجانی: به توانایی درک عواطف جهت دستیابی به عواطفی سازنده که به کمک آن ها بتوان به ارزیابی افکار، فهم عواطف و دانش عواطف خود پرداخت و با استفاده از آن بتوان موجبات پرورش احساسات و رشد هوشی خود را فراهم ساخت؛ هوش هیجانی می گویند (مایر، سالووی، ۱۹۹۷).

۲- آسیب ورزشی: آسیبی که در نتیجه ی ورزش به ورزشکار وارد شده و سبب می شود ورزشکار برای رسیدگی به آن تمرین خود را قطع نموده یا نتواند در جلسه ی تمرین بعدی یا مسابقه ی بعدی شرکت کند. در مواردی که حواس ورزشکار بر روی عوامل دیگر متمرکز است و یا شدت آسیب زیاد نیست، ممکن است متوجه آسیب نشده و به ورزش ادامه دهد (حق شناس، ۱۳۸۵).

۱-۷- تعاریف عملیاتی

- ۱- آسیب ورزشی: آسیب دیدگی مورد نظر در این تحقیق آسیبی است که ورزشکار حداقل به مدت ۲۴ ساعت قادر به تمرین یا مسابقه نباشد، و یا هر نوع آسیبی که باعث اختلال در عملکرد طبیعی فرد شود.
- ۲- ورزشکار نخبه: در این تحقیق ورزشکار نخبه به فردی اطلاق می شود که در حال حاضر به طور منظم در فعالیت های ورزشی شرکت کرده و حداقل به مدت دو سال و به طور منظم در یکی از تیم های سازمان یافته ی ورزشی اعم از آموزشگاهی، شهرستانی، باشگاهی، استانی، دانشگاهی یا ملی شرکت داشته باشند.
- ۳- ورزشکار آسیب دیده: به ورزشکاری اطلاق می شود که حداقل دارای یکی از آسیب های مندرج در پرسش نامه ی مصاحبه ای آسیب دیدگی باشد.
- ۴- ورزشکار آسیب ندیده: به ورزشکاری اطلاق می شود که دارای هیچ کدام از آسیب های مندرج در پرسش نامه ی مصاحبه ای آسیب دیدگی نباشد.
- ۵- پرسش نامه ی مصاحبه ای آسیب دیدگی: ابزار اندازه گیری آسیب های ورزشی در این پژوهش بود.
- ۶- هوش هیجانی: در این تحقیق نمره ای است که آزمودنی ها از طریق پرسشنامه ی ۹۰ سؤالی بار-ان بدستست آورند (بار-ان^۱، ۲۰۰۶).

^۱ Bar-on

فصل دوم

پیشینه ی تحقیق

۲-۱- مقدمه

بنا به اعتقاد گولمن، شناخت هیجانان خود، مبنای هوش هیجانی است. افراد دارای قابلیت بالای خود شناسی قادر به اخذ تصمیمات مهمی در زندگی همچون ازدواج و انتخاب شغل هستند (گولمن، ۱۹۹۵). مطالعات نشان می دهند افراد شاد و دارای خلق مثبت، درخواست های خود را صریح تر و صبورانه تر بیان می کنند. این در حالی است که افراد غمگین و با خلق منفی، معمولاً به شکلی محافظه کارانه، محتاطانه و مؤدبانه تر، درخواست های خود را به زبان می آورند. به علاوه، تأثیرات خلق بر درخواست کردن، موقعی بیشتر و شدید تر می باشد که موقعیت بیان درخواست، دشوار و سخت بوده و مستلزم تأمل بیشتری باشد. این گونه تأثیرات در جریان زندگی واقعی به وفور اتفاق می افتد (فورگاس، ۱۹۹۸). سولز^۱ نیز (۲۰۰۱)، اظهار می دارد، اشخاصی که ویژگی ماکیاولیستی (تمایل تسلط بر دیگران) و نیاز به تأیید بالایی دارند، تقریباً افکارشان حول محوری کاری که باید انجام دهند، می باشد و کیفیت رفتارشان خیلی زود مشخص می شود.

در این فصل ابتدا پیشینه ی نظری پژوهش، سپس مختصری از تاریخچه ی هوش هیجانی و مجموعه تحقیقات پیرامون هوش هیجانی و آسیب دیدگی و ارتباط آنها با هم مورد بررسی قرار می گیرد.

^۱ Suls

بسیاری از نویسندگان مقاله های روز نامه ها و سرمقاله نویسان راجع به توانایی های بالقوه ی هوش هیجانی و اثرات آن بر زندگی عادی و روز مره ی انسان قلم فرسایی نموده اند. به هر حال این بحث ها سبب گردیده که این باور قدیمی که ماهیت انسان را تعارض مداوم بین قلب و مغز می داند، به چالش کشیده شود و در مورد درستی آن شک و ابهام ایجاد شود. علاوه بر آن سبب گردید تا مردم به این باور برسند که هوش هیجانی می تواند سبب افزایش سلامتی، رفاه و آسایش عمومی، ثروت، موفقیت، عشق و شادی گردد. هوش هیجانی مدعی است که می تواند حداقل برخی از مشکلات زندگی بشر امروزی که به اصطلاح "تعارض بین آنچه که انسان احساس می کند و آنچه که بدان فکر می کند؛ حل و فصل نماید. ضمن آن که مفهوم آن در بر دارنده ی این فرضیه است که بسیاری از افراد که از تحصیلات عالی برخوردار نمی باشند ولی از هوش هیجانی بالایی برخوردارند؛ زندگی شاد و موفقیت آمیزی را تجربه می نمایند" برای اثبات صحت و سقم این ادعاها و بلند پروازی ها لزوم ارزیابی های علمی و دقیق تر کاملاً مشهود است.

اصطلاحات هوش هیجانی، قابلیت هیجانی، سواد هیجانی و ضریب هیجانی تا کنون معرفی شده اند. هوش هیجانی در بحث مدل خالص و قابلیت هیجانی در مدل آمیخته مطرح شده است. واژه ی هوش هیجانی یک واژه ی مرکب و متضاد است، که مرکب از دو واژه ی احساس و هوش و یا به عبارتی احساس و منطق است. ارسطو به عنوان اولین کسی که دو واژه ی احساس و منطق را در کنار هم قرار داده به طور مثال می گوید: عصبانی شدن آسان است؛ اما عصبانی شدن از فردی به صورت درست، تا حد معقول و درست، در زمان درست و به دلیل درست کار آسانی نیست. اما بحث علمی در مورد هوش عاطفی طی دودهمه ی اخیر شکل گرفته است (بابایی و مومنی، ۱۳۸۵).

نظریه پردازان هوش هیجانی بر این باورند که IQ^1 (هوش شناختی)، به ما می گوید ما چه کاری می توانیم انجام دهیم؛ در حالی که هوش هیجانی به ما می گوید که چه کاری باید انجام دهیم. شامل توانایی ما برای یادگیری، تفکر منطقی و انتزاعی می شود، در صورتی که هوش هیجانی به ما می گوید چگونه از IQ در جهت موفقیت در زندگی بهره جوییم. با اینکه هوش عمومی و هوش هیجانی توانایی های متفاوتی نیستند، با یکدیگر تفاوت هایی هم دارند. در واقع بین هوش عمومی و برخی جنبه های هوش هیجانی همبستگی پایینی وجود دارد (۲۰۰۷)، به گونه ای که می توان ادعا کرد عمدتاً ماهیت کاملاً مستقلی دارند (برکتین، ۱۳۸۴). گولمن، ۹۰ درصد تفاوت بین رهبران مشهور و به نام و رهبران متوسط را در ارتباط با هوش هیجانی می داند. اهمیت هوش هیجانی

¹ Intelligence quotient

دو برابر ضریب هوشی بوده و در مجموع چهار برابر در موفقیت فرد سهیم است. وی در جایی دیگر می‌گوید: "موفقیت در کار ۸۰ درصد به هوش هیجانی و تنها ۲۰ درصد به ضریب هوشی (هوش منطقی) بستگی دارد و بیشتر اطلاعات موجود نیز نشان می‌دهد که EQ^۱ به عنوان یک توانایی در بسیاری از موارد مهمتر از IQ می‌باشد" (مردانلو، ۱۳۸۴).

۲-۲- تاریخچه هوش هیجانی

مقنی زاده (۱۳۸۱)، در مقاله خود در رابطه با این تاریخچه چنین می‌نویسد: پیشینه‌ی هوش هیجانی رامی توان در ایده‌های وکسلر^۲ به هنگام تبیین جنبه‌های غیر شناختی هوش عمومی جست‌وجو کرد. وکسلر در صفحه ۱۰۳ گزارش ۱۹۴۳ خود می‌نویسد: "کوشیده‌ام نشان دهم که علاوه بر عوامل هوشی، عوامل غیر هوشی ویژه‌ای نیز وجود دارد که می‌تواند رفتار هوشمندانه را مشخص کند. نمی‌توانیم هوش عمومی را مورد سنجش قرار دهیم، مگر اینکه آزمون‌ها و معیارهایی نیز برای سنجش عوامل غیر هوشی در بر داشته باشد".

وکسلر در صدد آن بود که جنبه‌های غیر شناختی و شناختی هوش عمومی را باهم بسنجد. تلاش او در این زمینه را می‌توان در استفاده‌ی وی از کاربرد خورده آزمون‌های تنظیم تصاویر و درک و فهم، که دو بخش عمده‌ی آزمون‌های وی را تشکیل می‌دهند، دریافت. در خورده آزمون درک و فهم، سازگاری اجتماعی و در تنظیم تصاویر، شناخت و تمیز موقعیت‌های اجتماعی مورد بررسی قرار می‌گیرد. پژوهش‌های انجام شده توسط سیپس^۳ و همکارانش (۱۹۸۷) نیز نشان می‌دهد، بین درک و فهم تصاویر و شاخص‌های هوش اجتماعی براساس پرسش‌نامه شخصیت کالیفرنیا، همبستگی معناداری وجود دارد (شریفی، ۱۳۷۶).

روان‌شناسان دیگری نظیر مایر و سالووی (۱۹۹۳)، نیز پژوهش‌های خود را بر جنبه‌های هیجانی هوش متمرکز کرده‌اند. هین^۴ (۲۰۰۴)، نیز بر این باور است که، مبحث هوش هیجانی به سال ۱۹۸۵ بر می‌گردد که یک دانشجوی مقطع دکتری رشته هنر در یکی از دانشگاه‌های آمریکا پایان‌نامه‌ای را به اتمام رسانید که در آن هوش عاطفی (هوش هیجانی) را مطالعه کرده بود. سیپس در سال ۱۹۹۰ دو استاد دانشگاه در آمریکا "جان مایر" و "پیتر سالووی"، دو مقاله در مورد هوش هیجانی نوشتند و پژوهش‌های خود را در این رابطه آغاز کردند. این دو

^۱ Emotion intelligence

^۲ Wexller

^۳ Seips

^۴ Hien